

**สังคมและสุขภาพ 2 :
ความไม่เป็นธรรมทางสังคมและ
สุขภาพ**

**Health inequity and social determinants of
health**

ความสำคัญของความไม่เป็นธรรมทางสุขภาพ

- 1. ความไม่เป็นธรรมทางสุขภาพฆ่าคนจำนวนมากในระดับโครงสร้างอย่างเจียบ ๆ
- 2. ความไม่เป็นธรรมทางสุขภาพเป็นสาเหตุของความล้มเหลวของมาตรการทางด้านการแพทย์
- 3. ความไม่เป็นธรรมทางสุขภาพทำให้คนเริ่มต้นการแข่งขันไม่เท่ากัน คนที่ป่วยจะแข่งขันกับคนที่ไม่ป่วยไม่ได้และเป็นภาระของสังคมแทนที่จะเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่า
- 4. ความไม่เป็นธรรมทางสุขภาพทำให้เกิดสังคมที่ไม่เป็นธรรม
- 5. การเพิกเฉยกับความไม่เป็นธรรมนั้นเป็นการขาดจริยธรรมคุณธรรมและมนุษยธรรมอย่างแท้จริง

ความไม่เป็นธรรมทางสุขภาพ (ความหมาย)

- **ความเป็นธรรมทางสุขภาพ** คือ การที่คนทุกคนสามารถมีสุขภาพในระดับที่ดีที่สุดได้ ความเป็นธรรมทางสุขภาพ หมายความว่า ความพยายามอย่างที่สุดที่จะทำให้คนทุกคน มีโอกาสหรือมีการเข้าถึงบริการสุขภาพอย่างเต็มที่ และเท่าเทียมกัน เพื่อที่จะทำให้เรามีชีวิตที่มีสุขภาพ (**Health Equity: Attainment of the highest level of health for all people. Health Equity means efforts to ensure that all people have full and equal access to opportunities that enable them to lead healthy lives.**)
 - การเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีอยู่ในสังคมของคนทุกคนต้องเป็นไปอย่างเท่าเทียมกันคือ คนที่ต้องการเหมือนกันก็ต้องเข้าถึงบริการเหมือนกัน ต้องได้ใช้บริการที่เหมือนกันและได้บริการที่มีคุณภาพเหมือนกัน และอาจรวมได้ผลลัพธ์ที่เหมือนกัน("as equal access to available care for equal need, equal utilization for equal need, equal quality of care for all" (Margaret Whitehead:1990s)
 - ความไม่เป็นธรรมที่มีความแตกต่างในเรื่องอัตราการเกิดโรค (Incidence and prevalence) ภาระของโรค (Burden of diseases) และผลเสียหาย (Adverse health condition) ที่ไม่เท่ากันระหว่างกลุ่มประชากร
- ความไม่เป็นธรรมนี้ไม่ได้หมายถึงความแตกต่างทางสุขภาพ ในทุกรูปแบบ แต่มุ่งเฉพาะความแตกต่างที่ไม่เป็นธรรมคือ ความแตกต่างที่เราสามารถหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดได้ ความแตกต่างที่ไม่เป็นธรรมและความแตกต่างที่ไม่ยุติธรรม (Health Inequities: Differences in health that are avoidable, unfair, and unjust. Health inequities are affected by social, economic, and environmental conditions.)
 - เช่น การหลีกเลี่ยงได้ที่จะไม่ให้เด็กที่เกิดมาได้รับ การเลี้ยงดูอย่างดีเท่ากันทุกคนไม่ว่าจะเป็นจนหรือคนรวย อยู่ในชนบทหรือในเมือง ชชาติพันธุ์ใดเป็นต้น
 - เช่น การกระจายทรัพยากรสุขภาพตามแนวนอน (Horizontal equity) หรือเท่ากันตามความต้องการ แทนที่จะเป็นการกระจายตามแนวตั้ง (Vertical equity) หรือกระจายแนวตั้งตามความต้องการมากหรือ ตามคนที่มีทรัพยากรมากซึ่งไม่เป็นธรรมกับคนจน
 - ความแตกต่างทางโครงสร้างสังคมที่ไม่เป็นธรรมเช่น ความแตกต่างระหว่างเพศและเพศสภาพ ชชาติพันธุ์ การศึกษา รายได้ ชนชั้น ความพิการ อายุ สภาพทางภูมิประเทศ เป็นต้น

ความไม่เป็นธรรมทางสุขภาพ (ความหมาย ๒)

- **ความไม่เป็นธรรมทางสุขภาพคือ** ความแตกต่างในเรื่องสุขภาพหรือ ความเสี่ยงในสุขภาพที่อาจเป็นไปได้ เนื่องจากความแตกต่างที่ไม่เป็นธรรม ระหว่างกลุ่มคนที่กลุ่มหนึ่งมีมากกว่า และอีกกลุ่มหนึ่งที่มีน้อยกว่าหรือเสียเปรียบกว่า ในทางเศรษฐกิจสังคมหรือการเมือง ความแตกต่างเหล่านี้ทำให้คนที่เสียเปรียบต้องอยู่ในสถานภาพทางสุขภาพ ที่ไม่เป็นธรรมอย่างเป็นระบบ (Health disparities/inequalities are potentially avoidable differences in health (or in health risks that policy can influence) between groups of people who are more and less advantaged socially; these differences systematically place socially disadvantaged groups at further disadvantage on health)
- **การนิยามความไม่เป็นธรรมเช่นนี้อยู่บนพื้นฐานของสิทธิมนุษยชน** ที่คนทุกคนในโลกนี้ไม่ว่าใครหรืออยู่ที่ไหนที่ถูกต้อง ได้รับสิทธิเหล่านี้ทุกคน ไม่ว่าจะเป็สิทธิทางการเมือง สิทธิประชาชน สิทธิทางเศรษฐกิจ สิทธิทางสังคม สิทธิทางวัฒนธรรม สิทธิที่จะอาหารน้ำที่อยู่อาศัยเสื้อผ้า สิทธิที่จะแสดงมีส่วนร่วมทางสังคม สิทธิที่จะมีงานที่ดีปลอดภัย และสุขภาพที่ดีก็เป็นสิทธิเช่นกัน (Human rights are that set of rights or entitlements that all people in the world have, regardless of who they are or where they live. When we encounter the term “human rights,” most of us think of civil and political rights such as freedoms of assembly and speech and freedom from torture and cruel or arbitrary punishment. However, human rights also encompass economic, social, and cultural rights, such as the right to a decent standard of living, which in turn encompasses rights to adequate food, water, shelter, and clothing requisite for health, as well as the right to health itself. International human rights agreements also include the right to participation in one’s society and the right to dignified as well as safe working conditions.)

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความไม่ เป็นธรรมทางสุขภาพ

แนวคิดทฤษฎีที่กล่าวมาได้ถูกแบ่งออกเป็นสามกลุ่มคือ

1. แนวคิดที่ไม่เห็นความไม่เป็นธรรมเช่น แนวคิดทางการแพทย์ แนวคิดระบาดวิทยา แนวคิดจิตวิทยา
2. แนวคิดที่เห็นความไม่เป็นธรรมแต่ไม่ยอมรับ แนวคิดโครงสร้างหน้าที่ แนวคิดนีโอคลาสสิกอีโคโนมิกส์
3. แนวคิดที่เห็นความไม่เป็นธรรมและต้องการให้ยุติความไม่เป็นธรรมเช่น แนวคิดสัญญาลัทธินิยม แนวคิดมานุษยวิทยาวัฒนธรรม แนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมือง แนวคิดชายเป็นใหญ่และแนวคิดหลังโครงสร้างนิยม

เกณฑ์ในการตัดสินว่า แนวคิดใดเห็นหรือให้ ความสำคัญกับความเป็นธรรม

- 1. การนิยามปัญหาเป็นการนิยามปัญหาที่เห็นความไม่เป็นธรรมหรือไม่
- 2. สาเหตุของปัญหาเห็นความไม่เป็นธรรมทางสังคมหรือไม่
- 3. ข้อเสนอแนะที่เสนอแนะที่ลดความไม่เป็นธรรมทางสุขภาพและความไม่เป็นธรรมทางสังคมหรือไม่
- 4. การมองคนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมแบบที่เห็นว่าเขาเป็นเหยื่อของความไม่เป็นธรรมหรือไม่

1.แนวคิดที่ไม่เห็นความไม่เป็นธรรมดา

1. Medical model
2. Epidemiology
3. Behavioral psychology
4. Cognitive psychology
5. Buddhism

Medical model

- **Abstraction/Theory**

- **Subject matter:** สิ่งของแปลกปลอม ศัตรู
- **Logic of thinking:** สิ่งแปลกปลอมเข้ามาทำลายอวัยวะภายในร่างกายจนป่วย
- **Solution:** เอาสิ่งแปลกปลอมออกจากร่างกาย

- **Inequity**

- **Definition:** การมีเชื้อโรคเอดส์อยู่ในร่างกาย ไม่ได้นิยามในเชิงความไม่เป็นธรรม
- **Cause:** เชื้อ HIV ทำลายภูมิคุ้มกันโรค ภูมิคุ้มกันโรคที่บกพร่องทำให้เชื้อโรคต่างๆในร่างกาย กลับมาทำร้ายร่างกายได้อีกครั้ง เหตุของการเกิดโรคไม่ใช่สังคม
- **Solution:** เอาเชื้อ HIV ออกจากร่างกาย การรักษาคนไข้เป็นคนๆไป ไม่ใช่การลดความไม่เป็นธรรม

Epidemiological

- **Abstraction/Theory**

- **Theorist:** John Snow
- **Subject matter:** เจ้าบ้าน (Host) พาหะ (Agent/carrier) สิ่งแวดล้อม (Environment)
- **Logic of thinking:** ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าบ้านพาหะและสิ่งแวดล้อมทำให้ป่วย
- **End:** หยุดการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าบ้าน พาหะและสิ่งแวดล้อม

- **Inequity**

- **Definition:** การกระจายโรคเอดส์ตามกลุ่มประชากร เป็นแค่ความแตกต่าง แต่ไม่เห็นความไม่เป็นธรรม
- **Cause:** 1. การเห็นความแตกต่างของการเป็นโรคเอดส์ตามลักษณะทาง ประชากรเห็นการเห็นแค่ความแตกต่าง แต่ไม่เห็นความไม่เป็นธรรม 2.การมองสาเหตุของปัญหาที่พฤติกรรมเสี่ยงเท่ากับการ **Blaming the victim** ซึ่งเป็นการทำให้ไม่เป็นธรรมยิ่งขึ้น 3.การมองที่พาหะแค่พาหะไม่เห็นความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นธรรม
- **Solution:** การแยกเจ้าบ้านพาหะและสิ่งแวดล้อมออกจากกัน โดยกลไกทางการแพทย์แสดงถึงการไม่เห็นความเป็นธรรม เชิงโครงสร้าง

Behavioral learning theory

- **Abstraction/Theory**

- **Theorist:** John B. Watson
- **Subject matter:** รางวัล (Rewards)
- **Logic of thinking:** รางวัลสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมของคน
- **Solution:** _การเลือกใช้รางวัลเป็นเงื่อนไข ในการได้มาซึ่งพฤติกรรมที่ต้องการ

- **Inequity**

- **Definition:** นิยามตามการแพทย์และระบาดวิทยา ไม่เห็นความไม่เป็นธรรมทางสุขภาพ
- **Cause:** การใช้รางวัลในการเปลี่ยนพฤติกรรมคนนั้น ให้คุณค่าความเป็นคนน้อย
- **Solution:** ไม่เห็นความไม่เป็นธรรมทางสังคม

Psychoanalysis

- **Abstraction/Theory**

- **Theorist:** Sigmund Freud

- **Subject matter:** id, ego and superego

- **Logic of thinking:** ความขัดแย้งระหว่างแรงขับ_(Id) กับการอารยธรรมทำให้บุคคลิกภาพ/พฤติกรรม ผิดปกติ

- อารยธรรมสมัยใหม่เข้ามามีบทบาทในการกำหนด การแสดงออกของความต้องการส่วนลึกเช่นเพศสัมพันธ์มากขึ้น การแสดงออกไม่ได้ทำให้คนมีพฤติกรรม/บุคคลิกภาพที่ผิดปกติ
- การถูกกระตุ้นทางเพศในขณะเยาว์วัย ที่ยังไม่รู้จักหรือไม่มีความสามารถในการควบคุมตนเอง ทำให้ควบคุมความต้องการทางเพศของตนเองไม่ได้

- **Solution:** การทำให้สามารถลดบทบาทของการควบคุมทางสังคม และการเพิ่มความสามารถในการควบคุมตนเอง

- **Inequity**

- **Definition:** พฤติกรรมผิดปกติ (Abnormal behavior) เป็นการมองที่ลงโทษเหยื่อ

- **Causes Cause 1:** การมองชูปเปอร์อีโก้หรืออารยธรรมที่สอดใส่ ลงมาในหัวคนนั้นเริ่มมองเห็นสังคมที่กดขี่คน

- **Cause_2:** การเห็นว่าเด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศตั้งแต่เด็กเป็นความไม่เป็นธรรม แต่ไม่ได้ขยายความในเรื่องนี้

- **Solution:** จิตวิเคราะห์บำบัดเป็นเรื่องของคนไข้แต่ละคน ไม่ได้แก้ที่สังคม

Buddhism

- **Abstraction/Theory**

- **Theorist:** พระพุทธเจ้า
- **Subject matter:** จิตที่มีสติสะอาดสว่างสวกับจิตที่หลง
- **Logic of thinking:** ความหลงหรืออวิชชาทำให้ขาดสติหรือเกิดการยึดมั่นถือมั่นในกายเวทนาจิตและธรรม ผลของการยึดมั่นคือความทุกข์
- **Solution:** การทำให้สติกลับมาตลอดเวลาจนความหลงและความยึดมั่นไม่กลับมา

- **Inequity**

- **Definition:** ความทุกข์คือ ความหลงหรือการขาดสติหรือการยึดมั่นถือมั่น เป็นเรื่องของบุคคล ไม่เห็นความไม่เป็นธรรม
- **Cause:** การขาดสติ/ไม่เห็นความเป็นจริงจนทำให้ทุกข์ก็ไม่เห็นความไม่เป็นธรรมทางสังคม
- **Solution:** การเจริญสติเป็นการแก้ไขเฉพาะตนและทำด้วยตนเอง ไม่มีสังคม

2.แนวคิดที่เห็นความไม่เป็นธรรมแต่เห็น ว่าเป็นเรื่องปกติ

- 1. Structural and functionalism**
- 2. Neo-classic economics**

Structural and functionalism

- **Abstraction/Theory**

- **Theorist:** Emile Durkheim

- **Subject matter: social fact:** โลกาภิวัตน์ โครงสร้างสังคม สถาบันสังคม สถานภาพสังคม บทบาทสังคม บรรทัดฐานทางสังคม การควบคุมสังคม การขัดเกลาทางสังคม

- Definition

- Social fact เกิดจากปฏิสัมพันธ์ทางสังคม
 - Social fact มีอำนาจบังคับให้ทำตาม

- **Logic of thinking:** การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันแบบอินทรีย์ (organic solidarity) ทำให้สังคมกำหนดพฤติกรรมหรือ การกระทำตามบทบาทของสังคม

- เช่น บรรทัดฐานทางสังคมกำหนดการกระทำทางสังคม
 - การขัดเกลาทางสังคมที่น้อยและไม่ถูกต้อง ทำให้คนมีการกระทำที่เบี่ยงเบนทางสังคม

- **Solution:** การขัดเกลาและการควบคุมทางสังคมใหม่ทำให้คนทำตามบรรทัดฐานทางสังคม

- **Inequity**

- **Definition:** การเบี่ยงเบนทางสังคมเป็นพื้นฐานการมองว่า มนุษย์ไม่ดีมาตั้งแต่ต้น ความแตกต่างระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นเรื่องปกติ ที่ต้องเป็นและจำเป็นที่จะต้องเป็นเช่นนั้น

- **Cause:** สังคมเปิดโอกาสให้ทุกคนเท่าเทียมกัน แต่ความแตกต่างทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นผลจากที่บุคคลไม่ทำตามบรรทัดฐาน จึงไม่ได้เลื่อนชั้นทางสังคม ซึ่งก็เป็นสิ่งที่ดีเพราะจะมีคนที่มาทำงานที่ไม่มีใครอยากทำ

- **Solution:** การขัดเกลาทางสังคมเป็นรูปแบบของการปฏิรูปทางสังคม (Reform) ที่ไม่แก้ไขปัญหาที่ความไม่เป็นธรรมในโครงสร้างสังคม ซึ่งมักเป็นการให้ความช่วยเหลือคนที่ยากจนเพื่อให้ถูกกล่าวหาว่า ไม่มีมนุษยธรรม

Neo-classical economics theory

- **Abstraction/Theory**

- **Theorist:** Adam Smith

- **Subject matter:** ดีมานด์และซัพพลาย

- **Logic of thinking :** ปฏิสัมพันธ์ระหว่างดีมานด์และซัพพลายกำหนดราคา ที่ทำให้การผลิตและการบริโภคของสังคมมีประสิทธิภาพ

- การแทรกแซงตลาดเช่น ทำให้ดีมานด์มากเกินไป หรือซัพพลายมากเกินไป ก็จะทำให้ราคาซึ่งเป็นกลไกในการกระจายทรัพยากร เสียประสิทธิภาพ ทำให้คนมีการตัดสินใจหรือการกระทำที่ผิดพลาด

- **Solution:** ทำให้เกิดตลาดหรือการแข่งขันที่เสรี

- **Inequity**

- **Definition:** ปัญหาเศรษฐกิจเช่นความยากจน เป็นผลมาจากตลาดเสรีถูกแทรกแซงจนไร้ประสิทธิภาพ เป็นความคิดที่ไม่ยอมให้รัฐหรือสังคมเข้ามาช่วยเหลือคนจน เป็นการมองปัญหาที่ไม่เห็นใจคนจน

- **Cause:** การห้ามการแทรกแซงตลาดเสรีเพื่อประสิทธิภาพของตลาด เป็นการมองที่ปล่อยให้คนที่มีความสามารถมากกว่าหรือรวยกว่าเอาเปรียบคนจน โดยที่ไม่ยอมให้มีการช่วยเหลือคนจนนั้นเป็นความไม่เป็นธรรมที่สุด แต่อ้างว่าตลาดเสรีหรือเป็นธรรมกับทุกคนนั้นไม่ได้

- **Solution:** ให้ตลาดเสรีเพื่อปรับเข้าสู่สมดุล เช่นเดียวกันยิ่งโหดร้ายกับคนจน

3.แนวคิดที่เห็นความไม่เป็นธรรมแต่เห็น ว่ายอมรับไม่ได้

- 1. Symbolic interactionism**
- 2. Cultural anthropology**
- 3. Political economy**
- 4. Patriarchy**
- 5. Post-structuralism**

Symbolic interactionism

- **Abstraction/Theory**

- **Theorist:** George H. Mead
- **Subject matter:** ความหมายทางสังคม (Social meaning)
- **Logic of thinking:** การที่คนมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมทำให้ สังคมเปลี่ยนการรับรู้ของเราในเรื่องต่างๆ ซึ่งส่งผลทำให้พฤติกรรมของคนเปลี่ยนไป หากคนไม่ยอมเปลี่ยนก็จะถูกสังคมลงโทษด้วยการตีตรา
- **Solution:** ทำให้หยุดการตีตราและทำให้มีเกิดการเป็นอิสระจากการตีตรา

- **Inequity**

- **Definition:** การถูกตีตราเป็นความไม่เป็นธรรมทางสังคม
- **Cause:** กลุ่มคนที่ตีตรามีอำนาจมากกว่าผู้ที่ถูกตีตราเป็นความไม่เป็นธรรมทางสังคม
- **Solution:** ทำให้หยุดการตีตราและทำให้มีเกิดการเป็นอิสระจากการตีตรา เป็นการสร้างสังคมที่เป็นธรรม

Cultural anthropology

- **Abstraction/Theory**

- **Theorist:** Radcliffe-Brown and Bronislaw Malinowski

- **Subject matter:** Culture

- **Logic of thinking:** วัฒนธรรมซึ่งเป็นผลผลิตของการลองผิดลองถูกของคนในอดีต ที่ถูกส่งผ่านมาถึงวัฒนธรรมในปัจจุบันเพื่อให้คนมีชีวิตรอดจากสิ่งแวดล้อมที่โหดร้าย ดังนั้นวัฒนธรรมจึงมีหน้าที่ตอบสนองความต้องการของสังคม

- เมื่อสองวัฒนธรรมมาพบกัน วัฒนธรรมที่มีอำนาจมากกว่าจะกดขี่วัฒนธรรมอีกวัฒนธรรมหนึ่ง (**Ethnocentrism**) คนที่อยู่ในวัฒนธรรมที่ถูกกดขี่จะไม่มีความสุข

- **Solution:** การไม่ดูถูกเหยียดหยามทางวัฒนธรรม

- **Inequity**

- **Definition:** การดูถูกทางวัฒนธรรม (**Ethnocentrism**) เป็นความไม่เป็นธรรมทางวัฒนธรรม

- **Cause:** การกดขี่ทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นเป็นการแสดงให้เห็นว่า ความหลากหลายวัฒนธรรมในสังคมนั้น ทุกวัฒนธรรมมีสถานภาพที่ไม่เท่ากัน

- **Solution:** เรียนรู้และใช้ประโยชน์จากวัฒนธรรมทางเพศของท้องถิ่นในการป้องกันโรค และหยุดการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากคนในวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็น แนวทางในการสร้างความเป็นธรรมทางวัฒนธรรม

Political economy approach

- **Abstraction/Theory**

- **Theorist: Karl Marx**

- **Subject matter:** ระบบความสัมพันธ์ทางสังคมแบบทุนนิยมที่ชู้ดรีด

- **Logic of thinking:** ความสัมพันธ์ทางสังคมแบบทุนนิยมที่ชู้ดรีดผู้ใช้แรงงาน ทำให้คนงานไร้อำนาจเกิดความแปลกแยก การถูกเอาเปรียบทำให้ผู้ใช้แรงงานลุกขึ้นมาต่อสู้ แต่นายทุนสู้กลับโดยการเข้าไปมีอำนาจเหนือสังคมและ ใช้สังคมแบบทุนนิยมที่สร้างขึ้นกดขี่แรงงานทั้งระบบ

- การแข่งขันกันในตลาดเสรีทำให้เกิดการแข่งขันกันลดต้นทุน เพื่อที่จะทำกำไรหรือทำให้ธุรกิจอยู่รอดในตลาดได้ การชู้ดรีดแรงงานเป็นการลดต้นทุนที่สำคัญ ผู้ใช้แรงงานที่ถูกชู้ดรีดได้รับผลตอบแทนที่ต่ำกว่าค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิต แต่ต้องทำงานหนักมากกว่าที่มนุษย์ควรจะทำ รวมทั้งถูกทำให้แตกแยกกระหวางเพื่อนร่วมงานและการป่วย

- **Solution:** เปลี่ยนความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นแบบสังคมนิยม

- **Inequity**

- **Dependent variable:** ความแปลกแยกหรือความเจ็บป่วยจากการทำงาน เป็นความไม่เป็นธรรมทางสังคม

- **Cause:** ระบบทุนนิยมทำให้เพศสัมพันธ์เป็นสินค้าที่ขายทำกำไร ซึ่งมีผลทำให้เกิดอุตสาหกรรมทางเพศจนเป็นแหล่งระบาดของโรคเอดส์ และความถูกชู้ดรีดจนมีชีวิตที่ยากจนบังคับให้ผู้ใช้แรงงานหญิง ขายบริการทางเพศเพื่อเลี้ยงครอบครัวจนเป็นโรคเอดส์ เป็นผลมาจาก โครงสร้างสังคมแบบทุนนิยมที่ไม่เป็นธรรมกับผู้ใช้แรงงาน

- **Solution:** หยุดตลาดเสรีแบบทุนนิยม หยุดการทำให้เพศสัมพันธ์เป็นสินค้าที่ขายเอากำไร เป็นการสร้างความเป็นธรรมทางสังคม

Patriarchy

- **Abstraction/Theory**

- **Theorist:** Sylvia Walby

- **Subject matter:** ระบบความสัมพันธ์แบบชายเป็นใหญ่

- **Logic of thinking:** ระบบความสัมพันธ์แบบชายเป็นใหญ่เข้ามาครอบงำมีอำนาจเหนือ อวัยวะเพศและมดลูกของผู้หญิงโดยใช้ร่างกายที่แข็งแรงกว่าและ การเปลี่ยนแปลงสังคมทั้งสังคมให้เป็นสังคมแบบชายเป็นใหญ่ จนทำให้ผู้หญิงรู้สึกว่ ชีวิตที่ถูกผู้ชายเอาเปรียบเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติของผู้หญิง

- การกดขี่ผู้หญิงโดยระบบชายเป็นใหญ่ทำให้ผู้หญิงป่วย

- **Solution:** สร้างความเท่าเทียมระหว่างหญิงและชาย

- **Inequity**

- **Dependent variable:** ผู้หญิงที่เป็นโรคเอดส์เป็นเหยื่อ หรือได้รับความไม่เป็นธรรม

- **Cause:** ผู้ชายเป็นใหญ่ที่ทำให้ผู้หญิงป่วยนั้นเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นธรรม

- **Solution:** สร้างความเสมอภาคทางเพศ เป็นการสร้างความเป็นธรรมทางสังคม

Structuralism and posts

- **Abstraction/Theory**

- **Theorist:** Roland Barthes, Jacques Derrida, Michel Foucault

- **Logic of thinking:** การที่คนใช้ภาษาในการคิดเพื่อตัดสินใจในการกระทำ การคิดของคนจึงถูกจำกัดด้วยภาษาเช่นข้อจำกัดของศัพท์ที่มีที่ไม่ครอบคลุมความจริงทั้งหมด ภาษาหรือศัพท์ซึ่งต่อมาเรียกว่าวาทกรรมมีสถานภาพไม่เท่ากันทำให้คนไม่เท่ากัน และภาษาหรือวาทกรรมยังมีลักษณะที่พัฒนาห่างจากรูปธรรมมากขึ้นจนกลายเป็นมายาคติ ทั้งหมดนี้ (คนที่อยู่นอกวาทกรรมหลัก คนที่ถูกเรียกด้วยวาทกรรมรองและมายาคติ) ทำให้มนุษย์ซึ่งอยู่นอกวาทกรรมหลักกลายเป็นคนชายขอบ ไม่มีอำนาจ ถูกกระทำโดยไม่รู้ตัว

- ผู้ที่อยู่นอกวาทกรรมหลักเช่น เพศที่สาม

- ผู้ที่อยู่ในวาทกรรมรองเช่น ผู้หญิงอยู่ในวาทกรรมรองที่ด้อยกว่าชายที่อยู่ในวาทกรรมหลัก

- ผู้ที่อยู่นอกวาทกรรมทันสมัยหรือวิทยาศาสตร์เช่น การแพทย์พื้นบ้าน หรือไสยศาสตร์

- **Solution:** ทำลายวาทกรรม หรือสร้างพื้นที่ให้กับผู้ที่อยู่นอกวาทกรรมหลักและนอกภาษา

- **Inequity**

- **Dependent variable:** การไม่เห็นการเป็นโรคเอดส์ของผู้ที่อยู่นอกวาทกรรมหลักเป็นความไม่เป็นธรรมทางสุขภาพ

- **Cause:** การทำให้ผู้ที่อยู่ในวาทกรรมรองเป็นคนชายขอบเป็นความไม่เป็นธรรมทางสังคม

- **Solution:** การทำให้ทุกวาทกรรมมีพื้นที่เท่ากันเป็นความเป็นธรรมทางสังคม

สรุปและเสนอแนะ

- ความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนมุมมองปัญหาสุขภาพแบบเดิมมาเป็นการเน้นเรื่องความไม่เป็นธรรมทั้งสุขภาพและสังคม เพราะ
 - การไม่มองความไม่เป็นธรรมนั้นละเมิดสิทธิมนุษยชนและไม่มีศีลธรรมเพราะความไม่เป็นธรรม “ฆ่า” คนจำนวนมาก
 - ความเป็นธรรมทางสุขภาพทำให้เกิดการแข่งขันในสังคมที่แข่งขันเสรีเป็นการแข่งขันที่เป็นธรรม
 - ความไม่เป็นธรรมทางสุขภาพทำให้ความไม่เป็นธรรมทางสังคมรุนแรงขึ้น
 - ความไม่เป็นธรรมทางสังคมมีผลทำให้ความไม่เป็นธรรมทางสังคมรุนแรงขึ้น
- แนวคิดที่เห็นความไม่เป็นธรรมและไม่ยอมรับมีหลายแนวคิดเช่น เศรษฐศาสตร์การเมืองและหลังโครงสร้างนิยม เป็นต้น แต่แนวคิดอื่นที่ไม่เห็นความไม่เป็นธรรมทางสังคมเช่นระบอบวิทยาก็สามารถพัฒนาหรือทำให้เป็นระบอบวิทยาสังคมที่ไม่เป็นธรรมได้ ส่วนแนวคิดที่เห็นความไม่เป็นธรรมแต่กับสร้าง ความชอบธรรมและผลิตซ้ำความชอบธรรมในการสร้างความเป็นธรรมเช่นแนวคิดโครงสร้างหน้าที่หรือเศรษฐศาสตร์นั้นจำเป็นที่จะต้องถูกวิพากษ์และเลิกใช้เพราะโหดร้ายกับผู้ที่เป็นแรงงาน ผู้ที่เป็นชายขอบ